03/05/2019

Στην Ιερά Μονή Βατοπαιδίου οι 7 θαυματουργές εικόνες της Παναγίας

/ Αγιορείτικα

Εκτός από το ιστορικό και καλλιτεχνικό ενδιαφέρον που παρουσιάζουν, οι θρησκευτικές εικόνες είναι και αντικείμενα λατρείας, αφού σε αυτές φανερώνεται η υπόσταση των εικονιζομένων προσώπων. Κατά συνέπεια η δύναμη της εικόνας πηγάζει από την χάρη του εικονιζομένου, η οποία με την σειρά της προέρχεται από τον Θεό. Αν και όλες οι εικόνες αντανακλούν χάρη, κάποιες θεωρούνται θαυματουργές, διότι η χάρη τους υπήρξε κάποτε εναργέστερη, και μάλιστα σε περιπτώσεις μεγάλης ανάγκης των πιστών η αντιθέτως ύβρεως, οπότε η χάρη μετετράπη σε τιμωρία.

Μεταξύ των πολλών θαυματουργών εικόνων που φυλάσσονται στις αγιορειτικές μονές οι περισσότερες ανήκουν ασφαλώς στην Θεοτόκο, δεδομένης της ιδιαίτερης σχέσεως του Άθωνα με την Παναγία. Η Μονή Βατοπαιδίου κατέχει τον μεγαλύτερο αριθμό εικόνων της Θεοτόκου, οι οποίες είναι γνωστές με διάφορες ονομασίες.

Παναγία Βηματάρισσα

Η Παναγία η Βηματάρισσα η Κτητόρισσα είναι η «εφέστιος» εικόνα της Μονής Βατοπαιδίου και είναι τοποθετημένη στο σύνθρονο του Ιερού Βήματος του καθολικού της Μονής. Κατά την παράδοση, ο Αρκάδιος, γιός του Μεγάλου Θεοδοσίου του αυτοκράτορα, ευρισκόμενος σε ναυάγιο, μεταφέρθηκε στην στεριά κάτω από μία βάτο, με θαυματουργική επέμβαση της Θεοτόκου, στην περιοχή όπου αργότερα θα κτιζόταν η Μονή Βατοπαιδίου, και εκεί βρήκε αυτήν την εικόνα της Παναγίας.

Με την εικόνα αυτή σχετίζεται ένα θαύμα που έγινε τον 10ο αιώνα. Όταν Άραβες πειρατές επέδραμαν στην Μονή, ο ιεροδιάκονος Σάββας πρόλαβε και έριξε την εικόνα της Παναγίας στο πηγάδι του Ιερού Βήματος μαζί με τον σταυρό του Μεγάλου Κωνσταντίνου και μία λαμπάδα αναμμένη που πάντοτε έκαιγε μπροστά στην εικόνα της Παναγίας. Δεν πρόλαβε όμως ο ίδιος να διασωθεί, γιατί οι πειρατές τον συνέλαβαν και τον πούλησαν αιχμάλωτο στην Κρήτη. Όταν μετά εβδομήντα χρόνια ελευθερώθηκε η Κρήτη από τους πειρατές, επί Νικηφόρου Φωκά του αυτοκράτορα, ελευθερώθηκε και ο όσιος Σάββας και επέστρεψε υπέργηρος στην Μονή. Εκεί υπέδειξε στον τότε ηγούμενο της Μονής Νικόλαο να ανοίξουν το πηγάδι, όπου – ω του θαύματος! – βρήκαν την εικόνα και τον σταυρό όρθια πάνω στο νερό και την λαμπάδα αναμμένη, όπως την είχε ανάψει πριν από εβδομήντα χρόνια! Συνέβη δηλαδή διπλό θαύμα· τα ιερά αντικείμενα που είχαν πέσει μέσα στο νερό δεν καταστράφηκαν, από θαύμα και πρόνοια της Παναγίας, και η λαμπάδα έκαιγε εβδομήντα χρόνια χωρίς να εξαντλήται!

Έκτοτε εις ανάμνησιν του θαύματος, ψάλλεται Παρακλητικός Κανόνας προς την Υπεραγία Θεοτόκο κάθε Δευτέρα απόγευμα, και κάθε Τρίτη τελείται στο καθολικό Θεία Λειτουργία, ενώ σε όλες τις λιτανείες της Μονής πρωτοστατεί αυτή η εικόνα της Παναγίας. Εορτάζεται ιδιαίτερα την Τρίτη της Διακαινησίμου, όπου και γίνεται μεγάλη λιτανεία γύρω από την Μονή προς τιμή της εικόνας.

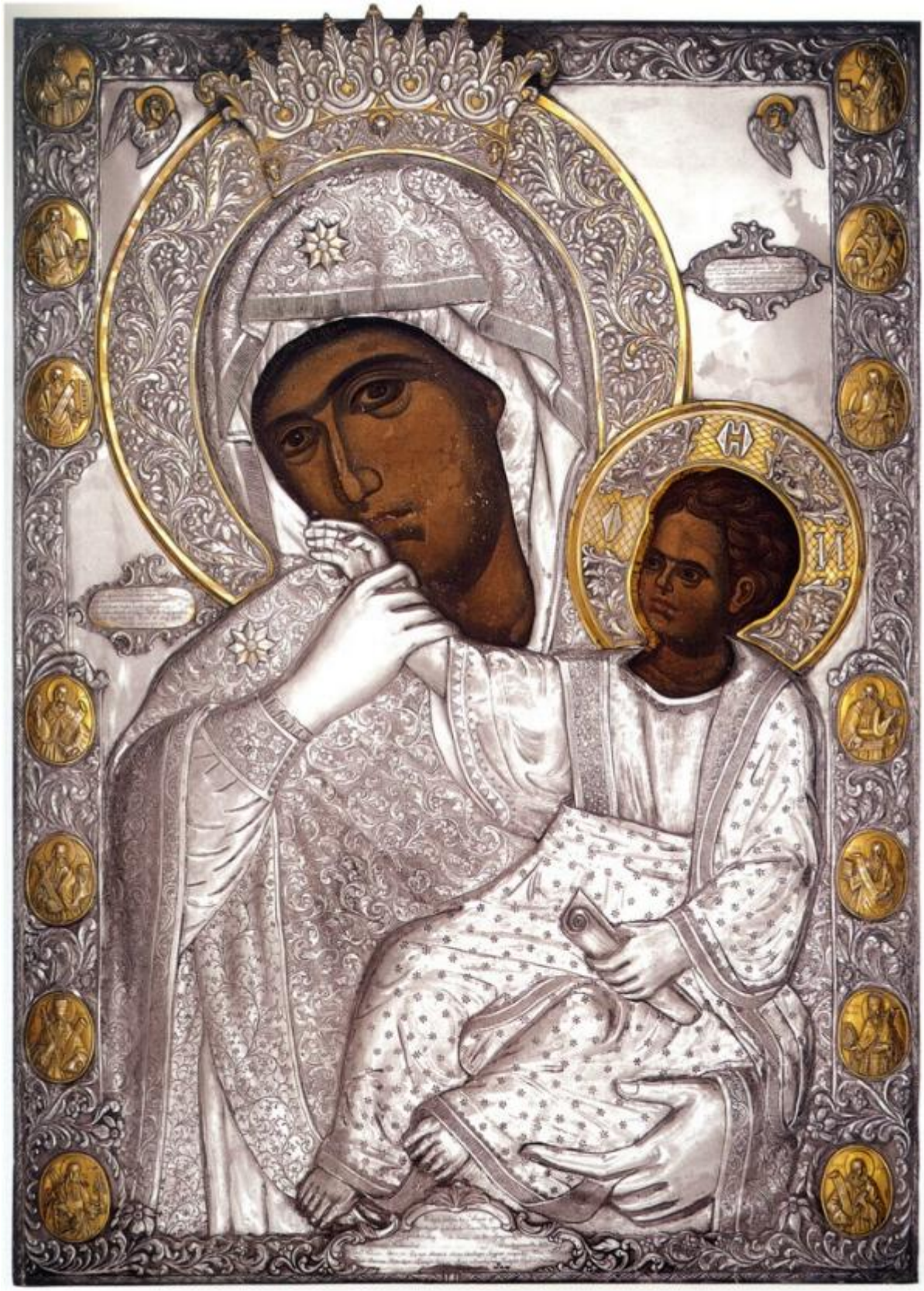

Παναγία Παραμυθία

Παλιά υπήρχε η συνήθεια, βγαίνοντας οι πατέρες από το καθολικό να ασπάζονται αυτή την εικόνα και ο ηγούμενος να παραδίδει τα κλειδιά της μονής στον θυρωρό. Η παράδοση αναφέρει ότι μία μέρα στα βυζαντινά ακόμη χρόνια, δίνοντας ο

ηχούμενος στον θυρωρό τα κλειδιά άκουσε τα εξής λόγια από την εικόνα: “Μη ανοίγετε σήμερα τις πύλες της μονής, αλλά ανεβείτε στα τείχη και διώξτε τους πειρατές”. Η φωνή επανέλαβε για δεύτερη φορά τα ίδια λόγια. Στρέφοντας το βλέμμα του προς τα εκεί ο ηγούμενος είδε το βρέφος να απλώνει το χέρι τους και να σκεπάζει το στόμα της μητέρας του λέγοντας: “Μη μεριμνάς Μητέρα, γι᾽ αυτούς τους αμαρτωλούς. Άφησέ τους να τιμωρηθούν από τους πειρατές, τους αξίζει”. Αλλά η Παναγία πιάνοντας το χέρι του Χριστού και στρέφοντας ελαφρά το κεφάλι επανέλαβε τα ίδια λόγια. Οι μοναχοί αμέσως έτρεξαν στα τείχη και διαπίστωσαν ότι πειρατές είχαν περικυκλώσει την μονή και περίμεναν το άνοιγμα της πύλης για να την λεηλατήσουν. Εξ αιτίας όμως της θαυματουργής επεμβάσεως της Παναγίας η μονή σώθηκε. Η εικόνα έκτοτε διατήρησε τις τελευταίες κινήσεις των θείων προσώπων.

Παναγία Εσφαγμένη

Η θαυματουργή αυτή εικόνα είναι τοιχογραφία του 14ου αιώνα και βρίσκεται στον νάρθηκα του παρεκκλησίου του Αγίου Δημητρίου, το οποίο είναι ενσωματωμένο εις το Καθολικόν της Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου.

Από το “Προσκυνητάριον του Βατοπαιδίου” εις το κεφάλαιον “Περί της ιεράς Εικόνος της Εσφαγμένης και του παρ’ αυτής εξαισίου τερατουργήματος” μαθαίνουμε το ιστορικό: Ένας ιεροδιάκονος και εκκλησιάρχης του καθολικού, λόγω του διακονήματός του, έφθανε στην τράπεζα κάθε μέρα με καθυστέρηση. Κάποτε ο τραπεζάρης αρνήθηκε να του δώσει φαγητό λόγω της καθυστερήσεως. Ο ιεροδιάκονος αγανακτισμένος επέστρεψε στον ναό και είπε τα εξής μπροστά στην εικόνα: “Μέχρι πότε θα σε υπηρετώ και θα κοπιάζω κι εσύ δεν θα μεριμνάς ούτε για την τροφή μου;” Καί παίρνοντας ένα μαχαίρι το κτύπησε στο πρόσωπο της Παναγίας, από το οποίο, σαν να ήταν ζωντανό, άρχισε να τρέχει αίμα, ενώ αυτός τυφλώθηκε κι έπεσε κάτω σαν τρελός. Στην κατάσταση αυτή έμεινε τρία χρόνια απέναντι από την εικόνα κλαίγοντας και παρακαλώντας την Παναγία να τον συγχωρέσει. Μετά την παρέλευση τριών ετών εμφανίστηκε η Παναγία στον ηγούμενο και του ανήγγειλε ότι χαρίζει την υγεία στον τολμηρό ιεροδιάκονο αλλά το χέρι που διέπραξε την ιεροσυλία θα τιμωρηθεί. Πράγματι όταν πέθανε, στην ανακομιδή του λειψάνου του αντίθετα με όλο του το σώμα που είχε λιώσει το δεξί του χέρι παρέμενε αναλλοίωτο και φυλάσσεται έτσι ως σήμερα.Κάποτε ένας ιερέας επισκέπτης της μονής αμφισβήτησε το θαύμα, αλλά όταν έβαλε το δάχτυλο στο σημείο της πληγής άρχισε αμέσως να τρέχει αίμα. Ο ιερέας έντρομος δεν πρόλαβε να βγεί από το καθολικό και έπεσε νεκρός.

Παναγία η Ελαιοβρύτισσα

Η εικόνα αυτή χρονολογείται στον 14ο αιώνα και βρίσκεται στο δοχειό της μονής. Από εκεί μεταφέρεται στο καθολικό την Παρασκευή της Διακαινησίμου, ημέρα κατά την οποία εορτάζει. Η παράδοση αναφέρει το εξής θαύμα· Σε μία περίοδο ελλείψεως λαδιού στην μονή, ο όσιος Γεννάδιος, δοχειάρης της μονής, άρχισε να εξοικονομεί το λάδι δίνοντας μόνο για χρήση της εκκλησίας. Ο μάγειρας όμως

διαμαρτυρήθηκε στον ηγούμενο, και ο τελευταίος διέταξε τον όσιο να δίνει αφειδώς λάδι στην αδελφότητα, ελπίζοντας στην πρόνοια της Κυρίας Θεοτόκου. Όταν μία μέρα πήγε στο δοχειό ο όσιος Γεννάδιος, είδε το λάδι να ξεχειλίζει από την λάρνακα και να έχει φθάσει ως την πόρτα. Έκτοτε η εικόνα έχει μία θαυμάσια ευωδία.

Παναγία Πυροβ(ο)ληθείσα

Πρόκειται για τοιχογραφία που βρίσκεται στο υπέρθυρο της εξωτερικής πύλης της μονής. Κατά το 1822 μία ομάδα Τούρκων οπλιτών έφθασε στην μονή, και ένας από αυτούς, βλέποντας την εικόνα, την πυροβόλησε με μία σφαίρα που τρύπησε το δεξί χέρι της Παναγίας. Αποτέλεσμα αυτής της πράξεώς του ήταν να παραφρονήσει ο ίδιος και να κρεμασθεί σε μία ελιά μπροστά στην μονή. Βλέποντας οι άλλοι Τούρκοι την θεία τιμωρία φοβήθηκαν και εγκατέλειψαν αμέσως την μονή. Επιπλέον, ο αρχηγός του αποσπάσματος, όταν πληροφορήθηκε την πράξη του στρατιώτη, που ήταν ανιψιός του, διέταξε να μην τον θάψουν, αλλά να τον αφήσουν άταφο ως κακούργο.

Παναγία Παντάνασσα

Η θαυματουργή αυτή εικόνα είναι φορητή του 17ου αι. και βρίσκεται στο αριστερό προσκυνητάρι του βορειανατολικού κίονα του Καθολικού της Μονής Βατοπαιδίου. Σύμφωνα με αφηγήσεις συγχρόνων Γερόντων της Μονής, το πρώτο δείγμα ότι η εικόνα έχει ιδιαίτερη χάρη είναι το εξής γεγονός· Μία μέρα ένας νέος μπήκε στον ναό και πηγαίνοντας να προσκυνήσει την εικόνα, άστραψε ξαφνικά το πρόσωπο

της Παναγίας και μία αόρατη δύναμη τον έριξε καταγής. Μόλις συνήλθε, εξομολογήθηκε με δάκρυα στους πατέρες ότι ζούσε μακρυά από τον Θεό και επιδιδόταν στην μαγεία. Έτσι η θαυματουργική επέμβαση της Θεοτόκου έπεισε τον νέο να αλλάξει ζωή και να γίνει άνθρωπος θεοφοβούμενος.

Η εικόνα αυτή έχει επίσης την ιδιότητα και την ειδική χάρη από τον Θεό να θεραπεύει την φοβερή ασθένεια του καρκίνου. Είναι γνωστές αναρίθμητες περιπτώσεις καρκινοπαθών που έχουν θεραπευθεί στις μέρες μας, μετά από παράκληση μπροστά στην Παναγία την Παντανάσσα.

Παναγία η Αντιφωνήτρια

Πρόκειται για τοιχογραφία στον χώρο του «μεσονυκτικού» του καθολικού. Ονομάσθηκε έτσι γιατί από αυτή την εικόνα ακούσθηκε μία φωνή (αντιφώνησε). Η

παράδοση αναφέρει ότι επισκέφθηκε κάποτε την μονή η βασίλισσα Πλακιδία, κόρη του Μ. Θεοδοσίου. Ενώ προχωρούσε με σκοπό να μπεί στο καθολικό από την πλάγια μικρή πόρτα, άκουσε μία φωνή που προερχόταν από την εικόνα· «Στάσου και μην προχωρείς, γιατί τόλμησες ως γυναίκα και ήλθες σ’αυτό τον τόπο;». Έντρομη τότε η βασίλισσα ζήτησε συγχώρεση από την Παναγία και αναχώρησε αμέσως από το Άγιον Όρος. Εις ανάμνησιν εξ άλλου του θαύματος εκείνου ανήγειρε με δικά της έξοδα το παρεκκλήσιο του Αγίου Δημητρίου.